

RADIO CENTER d.o.o.
Železna cesta 14

1000 Ljubljana

Ljubljana, 5. 6. 2019

**Agencija za komunikacijska omrežja
in storitve Republike Slovenije**

Stegne 7
p.p. 418

1001 Ljubljana

sklic: 0070-4/2017/103

ZADEVA: Predlogi k 2. predlogu strategije upravljanja z RF spektrom RS

Spoštovani,

V skladu s pozivom na vaši spletni strani vam v pisni obliki posredujemo naše pripombe in konstruktivne predloge v zvezi z dne 8.5.2019 objavljenim zadnjim osnutkom Strategije upravljanja z radio frekvenčnim spektrom v Republiki Sloveniji za naslednja 3 leta (V nadaljevanju Strategija).

Agenciji se zahvaljujemo za organizacijo javne predstavitve zadnje verzije Strategije. V nadaljevanju podajamo naše komentarje:

In sicer:

1. Komentar k točki 1.6.1 Upravljanje s spektrom za analogno radiodifuzijo

Prioritetna izvedba javnega razpisa za odpravo Time-share radijskega oddajanja na frekvenci 107,8 MHz na lokaciji Plešivec.

Koroška je ena zadnjih regij v Sloveniji, ki je še vedno deležna radijske ponudbe v drugorazredni obliki »time-share« časovne delitve, čeprav je ustaljena praksa že vse od sprejema Zakona o medijih v 2001 drugačna - da se vsakemu radijskemu programu dodeljuje pravice za 24 urno oddajanje. Navedena rešitev je na nekoliko neposrečen način v preteklosti poskušala doseči čim boljše zasedenost frekvenčnega prostora z radijskimi programi, česar pa veljavna zakonodaja danes ne pozna več, saj se je z odpravo »Time-share-ov« zagotovilo bolj kvalitetne in pluralne medije. Ta primer je še posebej neugoden, saj v časovni delitvi delujeta dva popolnoma nekompatibilna radijska programa, eden s statusom (Radio Velenje) in drugi komercialen (Radio Center Koroška), zaradi česar poslušnost obema pada, kar imetnikoma neizogibno povzroča gospodarsko škodo, prav gotovo pa bi lahko rekli tudi, da taka rešitev škodi javnemu interesu Republike Slovenije.

»Bitka« za odpravo tega neživiljenjskega stanja se vleče že več let, odpravo časovne delitve so večkrat od pristojnih organov zahtevale tudi prizadete lokalne skupnosti, a žal do danes brez omembe vrednega napredka. Zaradi neobstoja enakovredne proste frekvence na obstoječi lokaciji Plešivec za enega izmed imetnikov, ki bi pristopil k razdružitvi bi tako, po mnenju agencije, za doseg enakovrednega pokrivanja z več alternativnimi prostimi frekvencami potrebovali javni razpis. S potrebnimi frekvencami Republika Slovenija že razpolaga, (že več let sedijo ne podeljene »v predalih«), a kljub večkratnim prošnjam (tudi 2x pozivu s strani SRDF) agencija do danes takega razpisa ni pripravila, niti ni nakazala kdaj in kako bi ga lahko.

Upoštevaajoč dejstvo, da instituta časovne delitve radijskega oddajanja obstoječa medijska zakonodaja sploh več ne pozna, v luči večje izkoriščenosti radio frekvenčnega spektra v Republiki Sloveniji, ter v imenu javnega interesa, tako vljudno prosimo, da se v okviru Strategije obstoječe stanje prepozna kot problematično in nakaže akcijski plan za prioritarno izvedbo razdružitve, ki bo privedel do čimprejšnje izvedbe javnega razpisa za odpravo Time-Share oddajanja. S tem bi končno presekali ta gordijski voz in prizadetim radijskim programom omogočili enakovredne pogoje za delovanje, kot jih imajo vsi drugi v Sloveniji, poslušalcem iz koroške regije pa večjo pluralnost.

2. Komentar k točki 1.6.2. Digitalni prizemni radio

Takojšnja prepoved oddajanja radijskih programov v tehniki DAB+ z zaščitnim razmerjem 4A v digitalnem omrežju R1

V trenutno edinem delujočem, digitalnem DAB+ omrežju R1 nekateri imetniki še vedno oddajajo svoje radijske programe z zaščitnim razmerjem 4A, ki ga mednarodna priporočila izrecno odsvetujejo za uporabo pri mobilnem sprejemu. Z zaščito 4A signal DAB+ omrežja postane precej manj odporen na motnje. (Zaščita 4A je bila predvidena predvsem za stacionarno distribucijo v kabelskih omrežjih ipd.) Ker je glavni adut DAB+ ravno mobilni sprejem (v avtomobilih), je tako delovanje še posebej problematično.

Cenovni vidik takega početja sicer nedvomno ni zanemarljiv dejavnik, vendar pa je onkraj trenutne ekonomske računice in prihranjenih nekaj 100 evrov vendarle potrebno upoštevati tudi dolgoročne posledice take prakse. Za uspešno uvajanje nove digitalne radijske platforme je potrebno zagotoviti pogoje, ki bodo omogočali sprejem radijskih programov na ravni, ki bo poslušalcem omogočala prepoznati njen pravi potencial.

Namesto tega zdaj prvi slovenski poslušalci digitalnega radia DAB+ že 3. leto zapored doživljajo moteče prekinjanje sprejema, kar meče zelo slabo luč na uvajanje te tehnologije. Razočarani svoje DAB+ sprejemnike, v katere so nekateri izdatno investirali, prinašajo nazaj v trgovine, z njimi obiskujejo servise itd. s pritožbami, da njihov nov radio pri predvajanju neprestano prekinja – po navadi z zahtevo po obravnavi v okviru garancije. Posledično so nekateri prodajalci, ki žal običajno nimajo pametnega odgovora za stranko, zakaj to ne deluje tako, kot bi moralo, prišli do točke, ko so DAB+ radijske sprejemnike nehali posebej izpostavljati / ponujati svojim strankam, kar je za nadaljnji potek razvoja digitalnega radia v Sloveniji izredno škodljivo. Seveda ob tem ne smemo prezreti, da imajo po navadi prvi uporabniki (early adopters) velik vpliv na nadaljnji uspeh pri uvajanju novih trendov / tehnologije, zato ima njihova slaba izkušnja veliko večji vpliv na uvajanje DAB+ tehnologije v SLO, kot se zdi na prvi pogled.

Zato predlagamo, da se za vsa slovenska digitalna radijska omrežja nujno izrecno predpiše uporaba minimalno zaščite 3A. S tem bi poskrbeti, da bo kakovost sprejema programov v slovenskih DAB+ omrežjih primerljiva ali presejala analogni radio FM. DAB+ tehnologija omogoča večjo odpornost na motnje. Neodgovorno od vseh deležnikov je, da se dovoli uporaba na način, ki to njeno prednost pohabi do te mere, da je sprejem slabši, kot pri zastareli analogni FM tehnologiji, kar povzroči izrazito negativen uporabniški vtis.

Sicer menimo, da se že v določbah trenutno veljavne ODRF operaterja omrežja R1 posredno nahajajo zadostne podlage za tako ukrepanje. Namreč, ODRF nalaga operaterju omrežja uporabo v skladu z mednarodnimi standardi in priporočili ter hkrati prepoveduje uporabo omrežja na način, ki bi povzročal motnje ali prekinjanje sprejema izbranega programa. Uporaba zaščite 4A vsekakor ni v skladu s temi določili. Če po mnenju agencije temu kljub vsemu ni tako, je vsekakor potrebno, tudi v okviru predmetne Strategije, to ugotoviti in predvideti potrebne korake za ureditev tega škodljivega stanja.

Pogrešamo predloge konkretnih ukrepov za promocijo digitalnega prizemnega radia DAB+

Dokument je malenkost premalo konkreten pri upoštevanju strateškega cilja MJU o vključevanju ukrepov za promocijo digitalnega prizemnega radia DAB+ v Strategijo. Pričakovali bi, če ne drugače pa vsaj zaradi posebne izpostavitve tega strateški cilja s strani MJU, da bo agencija v Strategiji nakazala vsaj kak potencialen ukrep ali dva za promocijo digitalnega prizemnega radia DAB+, ki bi lahko bil v njeni pristojnosti.

S tem v mislih, bi za konec še enkrat izpostavili naš predlog, da bi po vzoru dobrih praks iz tujine, agencija lahko v času sočasnega oddajanja v DAB+ in FM tehniki spodbujala investicije v digitalno oddajanje tudi na način, da bi za tiste imetnike, ki to že počnejo, na področju FM oddajanja našla rezerve v sprostitvi regulacije.

Upamo, da si boste vzeli čas in naše predloge preučili.

Za vsa morebitna dodatna vprašanja smo vam na voljo.

Z lepimi pozdravi,

Pripravil:

David Vrtin, tehnični direktor

Radio Center d.o.o.,
Gregor Memedovič, direktor

**HITRADIO
center**

RADIO CENTER d.o.o., Železna cesta 14, 1000 Ljubljana

-1-